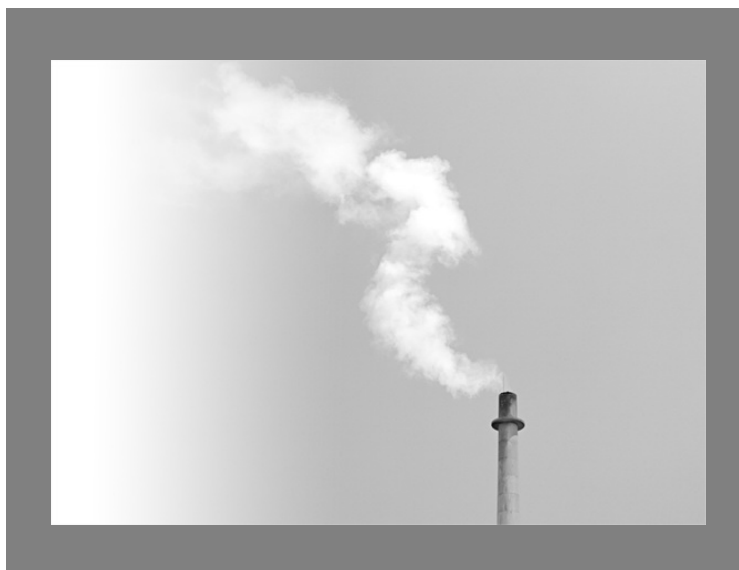

ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2551

จากคอลัมน์ วิธีเสี่ยง จดหมายข่าวรายเดือนประจำเดือนกรกฎาคม 2551
ผลิตโดย สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

แกระรอย “กลิ่น” ภัยลอยนวลจากถิ่น “อุตสาหกรรม”

ครั้งแล้วครั้งเล่าที่ปรากฏข่าวประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมได้รับความเดือดร้อนจาก “กลิ่น” ที่โชยมาจากปล่องโรงงานชนิดที่จับมือใครดมไม่ได้ และล่าสุด เมื่อเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา เหตุการณ์ที่คุกคามสุขภาพประชาชนเช่นนี้ได้เกิดซ้ำอีกครั้ง ในบริเวณที่เกิดกรณีเช่นนี้ซ้ำซากมานานร่วม 20 ปี นั่นคือ ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง อันเป็นถือนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ระดับชาติ ทั้งที่ตั้งแต่ปี 2551 ชาวเหนือหาข้าวร้อยเดียวกันนี้ก็เพิ่งเกิดขึ้นที่นี้หมาดๆ

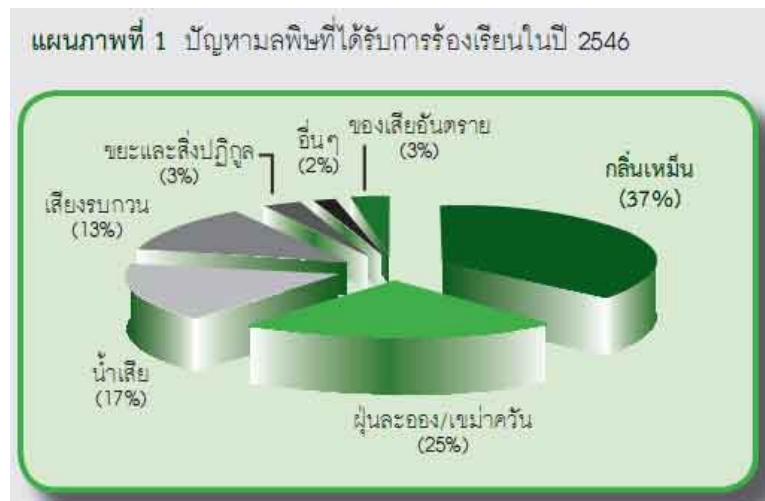
เมื่อพูดถึง “มลพิษ” คนมักมองข้ามเรื่องของกลิ่น เพราะถูกเบี่ยงเบนสายตาไปที่มลพิษในรูปของน้ำเน่าเสีย ขยะท่วม หรือฝุ่นละอองปลิวว่อนในอากาศ ทั้งที่ภัยที่มาในรูปของกลิ่นนั้นก่อผลกระทบต่อสุขภาพของคนเราได้ไม่น้อยหน้าทั้งในแง่ของความรุนแรงและผลที่ล้าลึก ซ้ำยังเป็นภัยที่ยากต่อการค้นหาต้นตอ เพราะล่องลอยไปในสภาพไร้ตัวตน

ที่สำคัญ คือ “กลิ่น” เป็นมลพิษที่สร้างความเดือดร้อนแก่สุขภาพและก่อความรำคาญแก่จิตใจให้คนไทยมากที่สุดในเวลา

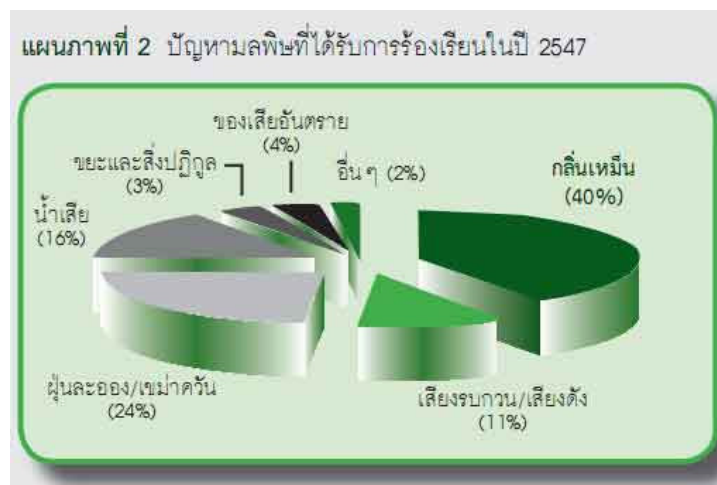

ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2551

ข้อมูลจาก รายงานการศึกษาเรื่อง สถานการณ์อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย โดย
นพ.สมเกียรติ ศิริรัตนพุกษ์ และคณะ ระบุว่า ในบรรดาปัญหามลพิษที่ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนใน
ปี 2546-2547 ปัญหาที่ครองแชมป์ว่ามีการร้องเรียนเข้ามาสูงสุด ก็คือ เรื่องของกลิ่นเหม็น ดังแผนภาพที่
แสดงประกอบ

ที่มา กรมควบคุมมลพิษ

ที่มา กรมควบคุมมลพิษ

ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2551

ชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดตกเป็นเหยื่อของสารพัดกลิ่นมหาภัยจากโรงงานอุตสาหกรรมในระดับหนักหนาและมาราธอนที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย มีสาเหตุตั้งต้นจากการขยายพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมออกไปนอกเขตพื้นที่เป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ โดยทางโรงงานกว้านซื้อที่ดินจากชาวบ้านและขอผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของนิคมฯ ทำให้พื้นที่ที่เคยเป็นแนวกั้นชนระหว่างโรงงาน โรงเรียน และชุมชน หายไป

เมื่อประกอบกับระบบการเผ่าระวังและมาตรการกำกับดูแลผลกระทบต่อสุขภาพจากการดำเนินกิจการในนิคมฯ ที่ไร้ประสิทธิภาพ ทำให้ชาวมาบตาพุดที่อยู่รอบ ๆ พื้นที่ดังกล่าวถูกคุกคามด้วยกลิ่นที่แฉกแฉะได้นับสิบ ๆ กลิ่น ซึ่งบั่นทอนสุขภาพกายและจิตอยู่ทุกลมหายใจ เพราะไม่เพียงแต่เหม็นแต่บางกลิ่นยังส่งผลต่อสุขภาพชนิดส่ายหน้าหนีไปทางไหนก็ไม่อาจหลบพ้น จนเกิดการร้องเรียนเป็นระยะตั้งแต่ปี 2536

ควบคู่ไปกับความเดือดร้อน ผลการตรวจสุขภาพของประชาชนในพื้นที่รอบ ๆ นิคมแห่งนี้ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงอานุภาพการทำลายล้างของสิ่งไร้ตัวตนที่เรียกว่า “กลิ่น” โดยเฉพาะกับเด็กวัยเรียนที่มีทั้งอาการระคายเคืองระบบทางเดินหายใจ วิดตักกังวล เหงื่อเย็น เพลีย ไม่มีแรง แ่นหน้าอก จากการสูดดมกลิ่นเหม็นที่โชยมาเตะจมูกตั้งแต่ที่โรงเรียนจนถึงที่บ้าน

เหตุการณ์สำคัญ ที่สะท้อนถึงความน่าสะพรึงกลัวของกลิ่นที่โชยมาจากนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นเมื่อวันที่ **23 มิถุนายน 2540 ตอนเวลา 10 โมงเช้า** เมื่อกลิ่นเหม็นรุนแรงที่ปล่อยออกมาจากโรงงานแห่งใดแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดทำให้เด็กนักเรียนที่โรงเรียนมาบตาพุดพิทยาคม 40 คน มีอาการปวดหัว อาเจียน แ่นหน้าอก ต้องนำส่งโรงพยาบาลจนโรงเรียนต้องหยุดการเรียนการสอน

ก่อนหน้าเหตุการณ์ดังกล่าว ข้อร้องเรียนเรื่องของกลิ่นเหม็นจากชาวมาบตาพุดที่มานานหลายปีไม่ได้รับความสนใจหรือตอบสนองจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับที่เหมาะสมกับเหตุ ต่อเมื่อเกิดเหตุการณ์นี้จึงมีข้อพิสูจน์ว่า ภัยในรูปแบบของกลิ่นนั้นไม่ใช่เรื่องเล็ก ๆ อีกต่อไป และเริ่มมีการสืบสาวหาต้นตอและวินิจฉัยองค์ประกอบของกลิ่นเหม็นที่โชยมาหลากหลายกลิ่น ทั้งกลิ่นละมุด กลิ่นฝรั่ง กลิ่นเหม็นไหม้ กลิ่นน้ำมัน ฯลฯ

ต่อมา จึงเริ่มแกะรอยได้ว่าไม่ได้มาจากมลพิษในอากาศระดับพื้น ๆ อย่างเช่น ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ หรือก๊าซโอโซน แต่น่าจะมีสาเหตุสำคัญจาก **สารระเหยอินทรีย์ (Volatile Organic Compounds : VOCs)** ซึ่งเป็นสารระเหยของสารทำลายอินทรีย์ หรือ สารตัวทำละลายอินทรีย์ (**Organic solvent**) ซึ่งใช้ในอุตสาหกรรมหนัก อันเป็นกิจกรรมหลักในนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้

แม้ภัยจากกลิ่นเผยตัวชัดเจน และแกะรอยจนพบตัวต้นเหตุชัดเจนแล้ว อย่างไรก็ตาม กรมควบคุมมลพิษระบุว่าต้องใช้เวลาอีก 3 ปี มาตรการควบคุมการระบาย VOCs จากปล่องโรงงานอุตสาหกรรมจึงเดินหน้าได้เต็มรูปแบบ

ในวันนั้น ความทุกข์ทรมานของชาวมาบตาพุดที่จำยอมสูดดมสารพิษผ่านทุกลมหายใจเข้าออก จนตัดสินใจลุกขึ้นมาเปล่งเสียงร้องเรียนเป็นครั้งแรกในปี 2536 ก็อย่างเข้าสู่ปีที่ 18 เต็ม!

อ่านจดหมายข่าวต้นคิด
ทั้งเล่ม! ที่นี่!

News กรกฎาคม 51

ฉบับที่ 1 เดือนกรกฎาคม 2551

บอกกล่าว...

จดหมายข่าว “ต้นคิด” ต้นไม้แห่งความคิด ที่ปมเพาะมาจากความรู้และข้อมูลด้านสุขภาพ โดยส่วนหนึ่งเป็นผลผลิตจากการทำงานของแผนงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ซึ่งอยู่ภายใต้ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อผลักดันและสนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพของประเทศ รวมทั้งการนำข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่มาสื่อสารสู่สาธารณะ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบสุขภาพของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ด้านสุขภาพจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อนำเสนอภาพสะท้อนทางสุขภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างความคิดและความตระหนักรู้ของคนในสังคม โดยเน้นไปที่การสร้างบทสรุปเชิงความรู้ที่สามารถต่อยอดได้ รวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ในระดับประชาชนทั่วไป และการใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ มากกว่าการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลสถิติ

ดูข้อมูลทั้งหมดได้ใน www.hiso.or.th

สมัครสมาชิก หรือติดต่อ “ต้นคิด”

ตู้ ปณ.2 ปณ.ฝ.ประดิพัทธ์ 10404

โทรศัพท์. 02-668-2854 โทรสาร.02-241-0171

อีเมลล์ : info@tonkit.org เว็บไซต์ www.tonkit.org

